

Program na podporu aplikovaného společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA

1. NÁZEV PROGRAMU

Program na podporu aplikovaného společenskovedního a humanitního výzkumu, experimentálního vývoje a inovací ÉTA (dále jen „program“).

2. PRÁVNÍ RÁMEC PROGRAMU

Program bude realizován podle:

- Zákona č. 130/2002 Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých souvisejících zákonů (dále jen “zákon o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací”), ve znění pozdějších předpisů;
- Smlouvy o fungování Evropské unie 2012/C 326/01 (dále jen „Smlouva”), (zejména 107, případně také články 93 a 106);
- Nařízení Komise (EU) č. 651/2014 ze dne 17. června 2014, ve znění novely, která byla provedena Nařízením č. 2017/1084 ze dne 14. června 2017, kterým se v souladu s články 107 a 108 Smlouvy prohlašují určité kategorie podpory za slučitelné s vnitřním trhem – Úřední věstník Evropské unie L 187, 26. června 2014 (dále jen „Nařízení“), zejm. čl. 25;
- Rámce pro státní podporu výzkumu, vývoje a inovací – Úřední věstník Evropské unie C 198, 27. června 2014 (dále jen „Rámec“);
- a podle ostatních souvisejících předpisů.

Pokud podpora projektu zakládá veřejnou podporu podle článku 107 odst. 1 Smlouvy, řídí se podmínkami Nařízení.

Příjemcům, kteří budou podniky, bude poskytována podpora zpravidla dle Nařízení a příjemcům výzkumným organizacím, bude podpora poskytována dle Rámce.

Pokud příjemce nebude splňovat ani jednu z definic podniku či výzkumné organizace a případná podpora poskytnutá v jeho prospěch bude v souladu s cíli tohoto programu, je možné

mu poskytnout podporu mimo režim veřejné podpory, tj. mimo režim článku 107 Smlouvy o fungování Evropské unie, v případě, že nebude naplněn některý z jejích definičních znaků, zejména podpora nebude směřovat na hospodářské činnosti daného příjemce (např. nestátní neziskové organizace).

Program je vyňat z oznamovací povinnosti podle čl. 108 odst. 3 Smlouvy o fungování Evropské unie, neboť splňuje podmínky Nařízení.

V rámci tohoto programu je vyloučeno vyplacení jednotlivé podpory ve prospěch podniku:

- vůči němuž byl v návaznosti na rozhodnutí Komise, jímž je podpora prohlášena za protiprávní a neslučitelnou s vnitřním trhem, vystaven inkasní příkaz, který je nesplacený,
- splňujícím definici podniku v obtížích uvedenou v čl. 2, odst. 18) Nařízení.

Pokud jeden podnik obdrží v rámci programu veřejnou podporu vyšší než 500 tis. EUR, budou informace o příjemci a jemu poskytnuté podpoře (v rozsahu dle přílohy III Nařízení) zveřejněny na centrální webové stránce ve smyslu čl. 9 Nařízení.

Program je realizován v souladu s klíčovými strategickými dokumenty v oblasti VaVal aktuálně platnými v době vyhlášení jednotlivých veřejných soutěží a přispívá k jejich naplnění. Zejména se jedná o tyto dokumenty – Inovační strategie České republiky, Národní politika výzkumu, vývoje a inovací České republiky, Národní politiky orientovaného výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, Národní výzkumná a inovační strategie pro inteligentní specializaci České republiky, principy Iniciativy Průmysl 4.0 a další koncepční dokumenty schválené vládou.

3. POSKYTOVATEL

Poskytovatelem podpory je Technologická agentura České republiky (dále jen „TA ČR“).

4. IDENTIFIKAČNÍ KÓD PROGRAMU

Pro účely evidence v informačním systému výzkumu, experimentálního vývoje a inovací byl programu přidělen kód „TL“.

5. DOBA TRVÁNÍ A TERMÍNY VYHLÁŠENÍ PROGRAMU

Doba trvání programu se předpokládá v letech 2018 až 2025, tj. 8 let. Veřejnou soutěž ve výzkumu, experimentálním vývoji a inovacích (dále jen „veřejná soutěž“) na výběr projektů do programu se předpokládá vyhlásit poprvé v roce 2017 se zahájením poskytování podpory od roku 2018. Následně budou veřejné soutěže vyhlášovány každoročně v letech 2018 až 2021 se zahajováním poskytování podpory v letech 2019 až 2022. Zaměření veřejných soutěží bude v souladu s výstupy relevantních platform pro společenskovední a humanitní výzkum. Délka realizace programu může být prodloužena na základě průběžného hodnocení programu, ale i na základě výstupů platformy pro společenskovední a humanitní výzkum spojené s RVVI. Minimální délka řešení projektů v tomto programu je stanovena na 12 měsíců. Předpokládaná maximální doba řešení projektu jsou tři roky. Doba realizace projektů výzkumu, vývoje a inovací nepřesáhne dobu trvání programu.

6. ZAMĚŘENÍ PROGRAMU

Program je zaměřen na podporu projektů, které spadají dle čl. 25 odst. 2 písm. b), c) Nařízení a čl. 1.3. písm. e) Rámce do kategorie aplikovaného výzkumu (zahrnuje průmyslový výzkum, experimentální vývoj nebo jejich kombinaci), dále inovace dle čl. 28 a 29 Nařízení a čl. 1.3. písm. y) a bb) Rámce, jejichž výsledky mají vysoký potenciál pro uplatnění v řadě oblastí celospolečenského života obyvatel České republiky.

Program podpoří zapojení společenských a humanitních věd do projektů aplikovaného výzkumu a inovací, které jsou přínosné pro udržení a zvyšování kvality života člověka v reakci na dynamické společenské, ekonomické, globalizační, kulturní nebo technologické proměny.

V rámci programu budou podpořeny projekty, které jsou zaměřeny na jeden nebo více níže uvedených aspektů:

- využívají přínosů multidisciplinárních přístupů;
- propojují výzkum technického a netechnického charakteru;
- vytěžují potenciál výstupů základního výzkumu k aplikacím.

Jedná se především o projekty aplikovaného výzkumu a inovací, jejichž cílem je zmírňování hrozeb a využívání příležitostí v kontextu současných i budoucích výzev 21. století, i s ohledem na jejich vývojovou (historickou) dimenzi. Takovými výzvami jsou míněny oblasti, které mají vliv na dynamické proměny současné společnosti, jako (1) principy čtvrté průmyslové revoluce; (2) digitalizace, virtuální realita a umělá inteligence; (3) média a sociální sítě; (4) sociální služby,

sociální práce, sociální bydlení a sociální začleňování; (5) rodinná politika; (6) demografické proměny – stárnutí a fragmentace společnosti; (7) sociálně pojistné systémy; (8) migrace a integrace; (9) rovné příležitosti mužů a žen a principy nediskriminace; (10) zdraví, psychosociální rozvoj a spiritualita; (11) globalizace a regionalizace; (12) architektura, urbanismus a životní prostor; (13) udržitelnost a životní prostředí; (14) propojení fyzické a virtuální; (15) vzdělávací výzvy; (16) zaměstnanost; (17) bezpečnost a ochrana zdraví při práci; (18) udržitelný růst a nové konkurenční výhody; (19) inovační kultura, kreativní ekosystém; (20) design, designové myšlení a inovace; (21) nové strategické nemateriální zdroje; (22) digitální a kreativní ekonomika; (23) média a technologie; (24) zakládání podniků, kultura a etika podnikání; (25) klastrování a strategické síťování; (26) participace občanů na státní správě a komunálním životě; (27) ochrana práv duševního vlastnictví, otevřené inovace, velká data; (28) strategická podpora výzkumu, vývoje a inovací; (29) odpovědný výzkum, vývoj a inovace a společenská odpovědnost organizací; (30) tvorba a hodnocení veřejných politik a intervencí; (31) veřejné služby orientované na občana.

Program je zaměřen na podporu propojování výzkumných organizací s odběrateli výstupů aplikovaného výzkumu a inovací. Tedy především s podniky, ústředními a jinými orgány státní správy a institucemi jimi zřizovanými, územně samosprávnými celky a institucemi jimi zřizovanými, nevládními neziskovými organizacemi, organizacemi, které zastřešují různé segmenty společnosti a s dalšími subjekty působícími v různých společenských oblastech.

Realizace projektů podpořených v programu jednoznačně přispěje k naplňování cílů NPOV, a to zejména priority č. 4 Sociální a kulturní výzvy s výjimkou podoblasti 3.2. Národní, regionální a lokální identita a tradice a 3.3. Hmotné a nehmotné kulturní dědictví, neboť cíle výzkumu, vývoje a inovací (dále jen „VaVal“) těchto podoblastí jsou podporovány prostřednictvím Programu na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016 až 2022 (NAKI II) vyhlášeného Ministerstvem kultury. Cíl programu tak bude zcela komplementární k programu NAKI II a oba tyto programy budou společně pokrývat celou oblast aplikovaného společenskovedního výzkumu reagujícího na sociální a kulturní výzvy české společnosti.

Z důvodu proměn a vývoje světových trendů majících vliv na společenskou realitu a rychle se měnících podmínek se mohou výzvy pro aplikovaný společenskovední a humanitní výzkum během trvání programu měnit, resp. může docházet k jejich upřesnění. Z tohoto důvodu bude zaměření veřejných soutěží vyhlášováno v souladu s výstupy relevantních platforem pro společenskovední a humanitní výzkum. Program nadále umožní definování výzkumných

témat řešitelskými týmy (tzv. princip bottom-up). Zaměření výzkumných témat nesmí naplňovat cíle programu NAKI II. Program bude možné využít v rámci schématu ERA NET Cofund, a to pro projekty v oblastech, které jsou v souladu se zaměřením programu.

Vzhledem k průřezovému charakteru současných i budoucích výzev a příležitostí 21. století umožní program naplňovat společenskovední a humanitní dimenzi obsaženou v prioritě č. 1, podoblast 4.1 Identifikace nových příležitostí konkurenční výhody; prioritu č. 3 Prostředí pro kvalitní život; prioritu č. 5 Zdravá populace, podoblast 1.4 Nervová a psychická onemocnění; 3.4 Nervová a psychická onemocnění a 3.6. Závislosti. V případě poptávky ze strany ústředních orgánů státní správy a dalších správních úřadů po aplikovaném společenskovedním výzkumu v prioritní oblasti č. 5 Bezpečná společnost je možno tento výzkum v rámci programu realizovat nastavením konkrétních podmínek veřejné soutěže.

7. CÍL PROGRAMU

Cílem programu je posílení společenské a humanitní dimenze v aktivitách aplikovaného výzkumu a inovací a uplatnění výstupů těchto aktivit v podobě nových nebo podstatně zdokonalených stávajících výrobků, postupů, procesů nebo služeb v oblastech:

- a) **člověk a společnost** v kontextu dynamických společenských a technologických proměn a výzev 21. století;
- b) **člověk a prostředí pro jeho život** v kontextu udržitelného rozvoje krajiny, regionů, měst a obcí a stavební kultury;
- c) **člověk a ekonomika** v kontextu objevení nových konkurenčních výhod a rozvoje kompetencí pro 21. století;
- d) **člověk a společenský systém** v kontextu interakce mezi občanem a státem, veřejných politik, správy a veřejných služeb orientovaných na občana.

Dosažení cíle programu je ohraničeno dobou jeho realizace a jeho vyhodnocení bude probíhat dle principů uvedených v části 9 Kritéria splnění cíle programu.

8. ODŮVODNĚNÍ CÍLE PROGRAMU

a. Oblast člověk a společnost

Mění se společenské trendy a životní styl. Na významu získává psychosociální rozvoj člověka, rozvoj jeho “měkkých” dovedností. Do popředí vstupují etické základy společenské koexistence založené na toleranci, vzájemném respektu, odpovědnosti a nediskriminace s ohledem na rasu, etnický původ, národnost, pohlaví, sexuální orientaci, věk, zdravotní postižení, náboženské vyznání, víru či světový názor, které prostupují všemi oblastmi identifikovanými v tomto programu. Výzvy a příležitosti, které s sebou nese 21. století, mají dopad na fyzické i duševní zdraví člověka.

Dynamické společenské změny jsou poháněny mj. i rozvojem digitalizace, internetu věcí, internetu služeb, virtuální reality, robotizace, kybernetiky nebo umělé inteligence a dalších nových technologií. Ty mají – kromě ekonomických dopadů – i dopady na pracovní, sociální a kulturní život člověka.

Potřebná je reflexe a adaptace společnosti na výzvy spojené s její atomizací a se stárnutím populace v České republice. Migrační a integrační procesy jsou spojeny s novými nároky jak na „domácí“ sociální mobilitu, tak na problémy migrace spojené s adaptačními nároky a s kreativní reflexí v oblastech filosofické a historické. Cílená migrační politika bude muset být vedena i v kontextu zajištění dostatku kvalifikovaných lidí v souvislosti s využíváním nových ekonomických příležitostí, vycházejících např. z principů čtvrté průmyslové revoluce, a to ruku v ruce s reformou vzdělávacího systému. S tím souvisí rozvoj komunikačních kompetencí a cizích jazyků, stejně jako inteligentní komunikace v interakci člověk–stroj a průmyslové komunikace stroj–stroj. Na proměnu lidského života, formování společnosti a vnímání světa mají rovněž nemalý vliv média včetně sociálních sítí a mobilních platforem. Tvoří se tak prostor pro nové formy osobního vyjadřování, podnikání a komunikace mezi jednotlivci nebo subjekty.

b. Oblast člověk a prostředí pro jeho život

Kvalitně, smysluplně a odpovědně uspořádané a propojené místo je předpoklad rozvoje kvality života a základem pro vzdělávací a ekonomické činnosti společnosti 21. století. Životním prostorem procházejí inovační a technologické procesy s mnoha důsledky pro kulturně-civilizační, sociálně-ekonomickou a environmentální sféru. Člověk svou činností významně zasahuje do fungování krajiny a ekosystémů na globální a místní úrovni. Zapojení společenských a humanitních věd do projektů výzkumu, vývoje a inovací může napomoci dosažení souladu mezi

hospodářskými, environmentálními a sociálními zájmy a kulturními hodnotami společnosti a přispět k její celkové resilienci (míře odolnosti vůči negativním faktorům).“

Snížení energetické a surovinové náročnosti výroby, nárůst produktivity ve výrobě, optimalizace logistických tras, technologická řešení pro decentralizované systémy výroby a distribuce energie nebo inteligentní městskou infrastrukturu např. v rámci konceptu Smart cities – to mohou být hlavní přínosy souvisejícího výzkumu pro efektivnější využívání zdrojů, zejména v kontextu podpory principů čtvrté průmyslové revoluce.

Na významu získává rozvoj bezpečné dopravy šetrné k životnímu prostředí. Fyzická dostupnost, bezbariérovost, virtuální propojování v regionech a obcích ČR – často v přeshraničním nebo meziregionálním kontextu – může mít pozitivní vliv nejen na zvyšování konkurenceschopnosti, ale i kvality života ve společnosti. Tím lze přispět k vyrovnání regionálních disparit mezi rostoucími a prosperujícími oblastmi s vysokou a rozmanitou nabídkou na trzích práce a upadajícími strukturálně postiženými periferními regiony. Pro udržitelný rozvoj regionů, založený na vyšší přidané hodnotě, je stěžejní využívání partnerství mezi veřejným, podnikatelským a akademickým sektorem včetně environmentální sféry a společností (v odborné terminologii označováno jako pětišroubovice – quintuplehelix).

Důležitou úlohu v kvalitě života člověka a společnosti sehraávají oblasti ochrany a plánování krajiny, adaptace na změnu klimatu, územního plánování, urbanismu, architektury, veřejného prostoru nebo stavební a bytové kultury, mnohdy za využití moderních informačních, komunikačních a jiných technologií. Udržitelné prostředí pro život vyžaduje řešení komunální soudržnosti a přirozených vazeb s okolní krajinou.

c. Oblast člověk a ekonomika

Zapojení společenských a humanitních věd do projektů výzkumu, vývoje a inovací je zásadní pro nalézání nových konkurenčních výhod národní ekonomiky a jejich udržitelné a odpovědné využívání. V globální ekonomice dochází soustavně k dynamickým změnám, což se odráží v požadavku na flexibilní reagování veřejných i soukromých subjektů na měnící se podmínky pro udržitelnou konkurenční výhodu ČR.

Člověk svými znalostmi, dovednostmi, zkušenostmi, kreativitou, talentem a duševním vlastnictvím může vytvářet nové konkurenční výhody lokální i národní ekonomiky. Do ekonomického prostředí stále častěji vstupuje inovační potenciál v kombinaci s uměním, novými technologiemi a designem. Strategické využívání designového myšlení zaměřené

na uživatele může vést k inovacím výrobků, obchodních modelů, organizačním inovacím a jiným formám netechnologických inovací.

V souvislosti s digitalizací, využíváním nových technologií, virtuální reality, internetu a médií vedou tvůrčí činnosti k vytváření nové nabídky a poptávky, novým obchodním modelům a tvorbě přidané hodnoty národního hospodářství. Abychom obstáli nárokům na kvalifikace plynoucím z nových výzev a příležitostí 21. století, zejména z potřeb vyplývajících z principů čtvrté průmyslové revoluce, bude nezbytné zásadně zkvalitnit celý vzdělávací systém na všech úrovních včetně odborné přípravy pedagogů. K tomu je nutný rozvoj odpovídajících kompetencí z oblasti technického a kreativního vzdělávání, měkkých dovedností, a souvisejících didaktických metod, a to včetně zajištění rovného přístupu ke vzdělání.

Tyto a další výzvy jsou spjaty s generováním velkých dat. Jedná se především o obrazová data, ale i o textová data z internetu, obchodní, telekomunikační, lékařská a bezpečnostní data, různé zdroje signálů a měření ale i kombinovaná multimodální data, která jsou typická například pro systémy autonomního řízení aut, zábavní průmysl a média, finanční sektor, dopravu nebo prodej výrobků. To klade nové nároky nejen na kvalitu a kapacitu elektronické komunikační infrastruktury, ale i na kompetence ohledně způsobu identifikace velkých dat, jejich uchovávání, vyhodnocování a bezpečného využívání, a to včetně principů ochrany soukromí.

S udržitelným socio-ekonomickým rozvojem a úspěšným podnikáním souvisí i problematika využití potenciálu diversity pracovních týmu nebo komunity stejně jako rozvoj etických principů a společenské odpovědnosti organizací. Do popředí tak vystupují principy odpovědnosti, rovnosti a posílení role žen a znevýhodněných skupin obyvatelstva v ekonomickém, společenském a politickém životě.

d. Oblast člověk a společenský systém

Zapojení společenských a humanitních věd do projektů výzkumu, vývoje a inovací přispívá legitimnímu rozvoji interakce mezi občanem, státem, společností a mezinárodním prostředím daným evropskou integrací a globalizací, a k odpovědné tvorbě veřejných politik a služeb orientovaných na občana. Potřebná je i reakce na výzvy spojené s participací občanů na státní či lokální správě, a to nejen aktivní či pasivní politickou, ale i dobrovolnickou či komunitní, které pomáhají vytvářet soudržnost celého společenského systému.

Veřejná správa vyžaduje podmínky a mechanismy pro tvorbu nových nebo inovací stávajících účinných politik. Na významu získávají uživatelsky přívětivých veřejných služeb orientovaných na občana. Zavádění experimentálních a behaviorálních metod do tvorby a hodnocení politik

a veřejných služeb, využívání antropologických, etnografických metod nebo metod založených na designu mohou být nápomocné při řešení složitých a systémových problémů. Důležitou součástí je empirické hodnocení a vnímání veřejných politik (např. v oblasti hospodářství a konkurenceschopnosti, integrace, sociálního a důchodového systému, predikce ekonomického vývoje, zdraví obyvatel, vzdělávání aj.) a dalších podpůrných nástrojů, a to na celostátní i lokální úrovni a ve všech fázích životního cyklu.

Nové ekonomické příležitosti, které s sebou přináší zejména čtvrtá průmyslová revoluce, digitální a kreativní ekonomika nebo principy otevřených inovací a dat apod. vyžadují vytvoření legislativy, která bude aplikovatelná v digitální praxi a současně bude reflektovat budoucí sociální, kulturní a ekonomické změny. Je také nutné nalézat synergie mezi různými mechanismy veřejného a soukromého financování a mezi různými místními a regionálními portfolii, např. v rozvojovém principu entrepreneurial discovery process (EDP).

Pro rozvoj těchto nových příležitostí je zásadní propojování společenskovedního a technického výzkumu. Výsledky výzkumu a vývoje ve společnosti, resp. inovace, nové technologie a změny s nimi spojené, vykazují rychlejší tempo, než je schopnost společnosti tyto změny absorbovat. Systém podpory výzkumu, vývoje a inovací by proto měl obsahovat – vedle podpory inovačního procesu jako celku – i principy odpovědného výzkumu a inovací včetně jeho genderové dimenze. Interdisciplinarita a diverzita jsou důležitým aspektem správně cílené podpory výzkumu, vývoje a inovací včetně optimalizace podpůrných nástrojů a hodnocení souvisejících politik.

9. KRITÉRIA SPLNĚNÍ CÍLE PROGRAMU

Dosažení cíle programu bude vyhodnocováno v souladu s Metodikou hodnocení výzkumných organizací a programů účelové podpory výzkumu, vývoje a inovací platné v hodnocení programu a dalších podmínek stanovených poskytovatelem v rámci průběžného a závěrečného hodnocení programu. Dosažení cílů programu bude vyhodnocováno na základě souboru indikátorů vstupů, výstupů, výsledků a dopadů určených pro monitorování průběhu plnění programu (interim evaluace) a hodnocení jeho celkové výkonnosti a úspěšnosti (ex-post evaluace), které vycházejí z následujících indikátorů (viz Tabulka č. 9.1 níže).

Tabulka č. 9.1: Indikátory

Pořadové číslo	Indikátory programu	Hodnota
1.	Průměrná intenzita podpory za program	80 %
2.	Minimální počet podpořených projektů	525
3.	Minimální míra úspěšně dokončených projektů	85 %
4.	Minimální počet dosažených výstupů	1 100
5.	Minimální počet dosažených aplikovaných výsledků RIV	550
6.	Minimální míra aplikovaných výstupů	85 %
7.	Minimální počet dosažených publikačních výsledků RIV	550
8.	Minimální počet podpořených interdisciplinárních projektů	150

10. OČEKÁVANÉ VÝSLEDKY A PŘÍNOSY

V tomto programu mohou být podporovány projekty, u kterých se odůvodněně předpokládá dosažení využitelných výstupů, jejichž aplikace přispěje k plnění stanovených cílů programu a k pozitivním společenským dopadům. Program umožní dosažení výstupů ve formě výsledků Metodiky a Rejstříku informací o výsledcích (RIV) platné v době jejich uplatňování. Dle aktuálně platné Metodiky podpoří program následující výstupy ve formě výsledků dle RIV: P – patent, F – průmyslový a užitný vzor, G – technicky realizované výsledky – prototyp, funkční vzorek, H – výsledky promítnuté do právních předpisů a norem; a výsledky promítnuté do směrnic a právních předpisů nelegislativní povahy závazné pro kompetenčně příslušný orgán, N – certifikované metodiky, postupy a specializované mapy s odborným obsahem, R – software, V_{souhrn} – souhrnná výzkumná zpráva, studii proveditelnosti (uznána jako V_{souhrn}). Program umožní dosažení dalších výsledků RIV vztahující se na publikační a diseminační aktivity projektu: A – audiovizuální tvorba, M – uspořádání konference, W – uspořádání workshopu, E – uspořádání výstavy a J – recenzovaný odborný článek, B – odborná kniha, C – kapitola v odborné knize, D – článek ve sborníku.

Vzhledem ke specifickému zaměření programu však dále existuje celá řada dalších poznatků a dovedností v souladu s § 2 odst. 2, písmeno k) zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, které se očekávají jako výsledky aplikovaného výzkumu a inovací. Z tohoto důvodu bude program hodnocen nejen na základě výstupů ve formě výsledků dle aktuálně platné

Metodiky hodnocení výsledků výzkumných organizací a hodnocení výsledků ukončených programů, ale také podle dosažených poznatků, dovedností a dopadů v rámci hodnocení programu.

V tomto smyslu lze za výstupy projektů tohoto programu považovat mimo jiné také slovníky, učebnice, kritické edice, učební metody a pomůcky, psychodiagnostické metody, mapovací a plánovací studie, evaluační a dopadové studie, datové struktury a soubory, prototyp hardware, herní simulace a trenažéry, aplikace ICT, příslušné výstupy uvedené v Registru uměleckých výstupů, vnímatelné vlastnosti produktu, založení podniku (start-up, spin-off) a další.

Výsledky programu (resp. výstupy) jsou určeny pro využívání fyzickými i právníckými osobami ve všech oblastech celospolečenského života. Mezi ně patří především tvůrci politik, státních intervencí a legislativy, zaměstnanci krajských, městských a obecních úřadů, podnikatelé, zaměstnavatelé, zaměstnanci zdravotnických, vzdělávacích nebo kulturních zařízení, zaměstnanci výzkumných organizací nebo organizací pro šíření výstupů výzkumu, organizace neziskového sektoru zastřešující určitý segment společnosti aj.

Přínosem programu je podpora výstupů s vysokým potenciálem pro uplatnění v praxi v podobě nových nebo podstatně zdokonalených stávajících výrobků, postupů, procesů nebo služeb v oblastech:

- zvyšování kvality života člověka;
- podpory udržitelného prostředí pro život;
- posílení konkurenceschopnosti České republiky;
- zvýšení efektivity a kvality veřejných politik, veřejné správy a veřejných služeb.

U všech typů výstupů podpořených projektů bude v rámci hodnotících, kontrolních a podpůrných mechanismů poskytovatele kladen důraz na jejich relevanci, uplatnění a na maximalizaci ekonomických, sociálních, kulturních či jiných benefitů výzkumných projektů podpořených z veřejných zdrojů.¹

¹ Relevance a užitečnost některých typů výstupů výzkumu tohoto programu mohou být podpořeny tzv. aplikačním garantem. Jde o subjekt nebo o vzorek cílové skupiny z aplikační sféry společenských a humanitních věd, jehož stěžejním úkolem je zajistit nebo podpořit využití výstupů výzkumu. Aplikační garant může vystupovat jako partner např. při formulaci obsahu výzkumu, volbě výzkumných metod, plánování a provádění výzkumu, testování, zavádění výstupů výzkumu na trh atd. Aplikační garant může být totožný s dalším účastníkem projektu.

11. UCHAZEČI A PROKÁZÁNÍ JEJICH ZPŮSOBILOSTI

Uchazeči o podporu na projekt podle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, Rámce a Nařízení mohou být:

- **Organizace pro výzkum a šíření znalostí** – jakákoliv entita splňující podmínky podle čl. 2 odst. 83 Nařízení a dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací (dále jen “výzkumné organizace”).
- **Podniky** – jakákoliv entita splňující podmínky podle článku 2 odst. 2 a 24 Nařízení. Podniky, které řeší projekt samostatně nebo ve spolupráci s dalšími účastníky, musí prokázat schopnost projekt spolufinancovat z neveřejných prostředků.
- **Další fyzické osoby a právnické osoby veřejného i soukromého práva** bez ohledu na právní formu či způsob financování, které budou vykonávat činnosti, na něž je podpora poskytována mimo režim veřejné podpory, tj. nebude se jednat o podniky.

Podporu na projekt realizovaný v programu mohou získat pouze ti uchazeči, kteří splňují podmínky způsobilosti dané § 18 zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací a Nařízením. Uchází-li se o řešení jednoho projektu společně více uchazečů, vztahuje se povinnost prokázat svoji způsobilost na všechny tyto uchazeče. Způsobilost prokazuje uchazeč doklady dle zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací způsobem stanoveným poskytovatelem v zadávací dokumentaci.

12. VÝDAJE NA PROGRAM

Celkové výdaje na program jsou na období trvání programu stanoveny na základě analýzy absorpční kapacity, vyhodnocení stávajících veřejných soutěží relevantních pro obory společenských a humanitních věd a rozvrženy v souladu s postupným vyhlášováním jednotlivých veřejných soutěží. Předpokládaná průměrná intenzita podpory na program je 80 %.

Celkové výdaje programu jsou 3 147,5 mil. Kč. Z toho výdaje ze státního rozpočtu činí 1 938,0 mil. Kč a výdaje z Národního plánu obnovy (NPO) činí 580,0 mil. Kč.

Tabulka č. 12.1: Rozpočet programu (v mil. Kč)

Rok	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025	Celkem
Celkové výdaje	153,75	427,50	548,75	636,25	646,25	466,25	225,00	43,75	3 147,50
Výdaje státního rozpočtu	123,00	342,00	439,00	509,00	347,00	178,00	0,00	0,00	1 938,00
Výdaje NPO*	0,00	0,00	0,00	0,00	170,00	195,00	180,00	35,00	580,00
Ostatní zdroje	30,75	85,50	109,75	127,25	129,25	93,25	45,00	8,75	629,50

* Jedná se o prostředky z Nástroje na podporu oživení a odolnosti – Národního plánu obnovy.

V případě využití finančního zdroje z NPO se aplikují pravidla definovaná v rámci tohoto nástroje. Tato pravidla budou specifikována v zadávací dokumentaci pro příslušnou veřejnou soutěž. Podpora bude poskytována formou dotace právníkům nebo fyzickým osobám nebo zvýšením výdajů organizačních složek státu, organizačních složek územních samosprávných celků nebo organizačních jednotek ministerstev.

13. NEJVYŠŠÍ POVOLENÁ INTENZITA PODPORY

Intenzita podpory, stanovená jako procento uznaných nákladů projektu, bude vypočtena pro každý projekt i pro každého příjemce a dalšího účastníka samostatně s tím, že pokud bude podpora poskytována podnikům dle Nařízení, musí být respektovány v něm uvedené maximální stropy měr podpory.

V souladu s Nařízením je možné přiznat bonifikaci nad rámec základní intenzity podpory pro relevantní účastníky za splnění podmínek účinné spolupráce. Za účinnou spolupráci se v souladu s Nařízením a Rámcem považuje spolupráce nejméně dvou nezávislých stran za účelem výměny znalostí či technologií nebo k dosažení společného cíle na základě dělby práce, kde příslušné strany společně stanoví rozsah projektu spolupráce, přispívají k jeho realizaci a sdílejí jeho rizika a výsledky. Náklady na projekt může nést v plné výši jedna či více stran. Za formy spolupráce nejsou považovány smluvní výzkum a poskytování výzkumných služeb.

Nejvyšší povolené intenzity podpory pro průmyslový výzkum, experimentální vývoj a inovace a jednotlivé kategorie účastníků jsou uvedeny v následující tabulce:

Tabulka č. 13.1: Maximální intenzita podpory pro jednotlivé kategorie činností a jednotlivé kategorie účastníků dle Nařízení

Kategorie činností	Příjemci			
	malý podnik*	střední podnik*	velký podnik*	výzkumné organizace**
Průmyslový výzkum	70 %	60 %	50 %	100 % ¹⁾
Průmyslový výzkum v případě účinné spolupráce	80 %	75 %	65 %	100 % ¹⁾
Experimentální vývoj	45 %	35 %	25 %	100 % ¹⁾
Experimentální vývoj v případě účinné spolupráce	60 %	50 %	40 %	100 % ¹⁾
Inovace určená malým a středním podnikům	50 %	50 %	-	-
Inovace postupů a organizační inovace	50 %	50 %	15 %	100 % ¹⁾

*Malý a střední podnik je vymezen podle definice uvedené v článku 2 odst. 2 a potažmo v Příloze 1 Nařízení a velký podnik je vymezen podle definice v článku 2 odst. 24 Nařízení.

**Výzkumná organizace je vymezena podle čl. 2 odst. 83 Nařízení. Uvedená intenzita podpory je určena pro nehospodářské činnosti výzkumných organizací.

1) Při respektování průměrné intenzity podpory na program ve výši 80 %.

Zdroj: Nařízení

14. ZPŮSOBILÉ A UZNANÉ NÁKLADY

Podpora bude poskytována na uznané náklady projektu, tj. na ty způsobilé náklady, které poskytovatel schválí a které jsou odůvodněné. Uchazeč může jako způsobilé náklady navrhnout pouze náklady vymezené vždy v souladu se zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací, a dále v případě podpory v režimu veřejné podpory podle kategorie podpory, tj. v souladu s Nařízením:

- způsobilé náklady na výzkumné a vývojové projekty musí být podle čl. 25 odst. 3 Nařízení přiděleny na konkrétní kategorie výzkumu a vývoje a tvoří je náklady dle písmen a) b) d) a e);
- podle čl. 28 Nařízení jsou v případě podpory na inovace určené malým a středním podnikům při splnění podmínek v čl. 28 odst. 3 a 4 způsobilé náklady dle písmen a), b) a c);

- podle čl. 29 odst. 3 Nařízení v případě podpory na inovace postupů a organizační inovace při splnění podmínek v čl. 29 odst. 2 a 4 jsou způsobilé náklady dle písmen a), b), c) a d);
- do způsobilých nákladů projektů nelze zahrnout náklady nebo výdaje na pořízení dlouhodobého hmotného a nehmotného majetku. Způsobilé náklady musí být přiměřené (musí odpovídat cenám v čase a místě obvyklým) a musí být vynaloženy v souladu s principy hospodárnosti, účelnosti a efektivnosti. Bližší specifikace způsobilých nákladů bude součástí zadávací dokumentace k příslušné veřejné soutěži.

15. MOTIVAČNÍ ÚČINEK

Pro naplnění cílů programu a podmínek Nařízení bude TA ČR jako poskytovatel v rámci procesu hodnocení návrhů projektů posuzovat přítomnost motivačního účinku podpory podle čl. 6 Nařízení. Příjemce předloží před zahájením prací na projektu nebo činnosti písemnou žádost o podporu. Žádost o podporu musí splňovat náležitosti podle čl. 6 odst. 2 Nařízení. Pro všechny příjemce platí, že práce na řešení projektu nesmí být zahájeny před podáním návrhu projektu.

16. ZPŮSOB A OBECNÁ KRITÉRIA HODNOCENÍ NÁVRHŮ PROJEKTŮ

V souladu s pravidly stanovenými zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací jmenuje poskytovatel komisi pro přijímání návrhů projektů. Tato komise vyhodnotí dodržení splnění podmínek veřejné soutěže pro podání návrhu projektu daných vyhlášením veřejné soutěže a prokázání způsobilosti hlavního uchazeče a dalších účastníků. O přijetí či nepřijetí návrhu projektu do veřejné soutěže rozhoduje poskytovatel v souladu s § 21 odst. 3 zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací na základě protokolu zpracovaného komisí pro přijímání návrhů projektů, resp. odborným poradním orgánem.

Pro hodnocení návrhů projektů přijatých do veřejné soutěže ustaví poskytovatel odborný poradní orgán. Použitá kritéria pro výběr projektů jsou:

- splnění podmínek veřejné soutěže;
- potřebnost projektu;
- realizace projektu;
- očekávané výsledky a dopady projektu.

Podrobnější informace o podmínkách konkrétní veřejné soutěže a dalších náležitostech stanoví zadávací dokumentace k příslušné veřejné soutěži.

K vyloučení možných duplicit projektů naplňujících prioritní oblast „Sociální a kulturní výzvy“ a „Zdravá populace“ v tomto programu s programy Ministerstva kultury a Ministerstva zdravotnictví bude nastavení konkrétní veřejné soutěže realizováno ve spolupráci TA ČR s Ministerstvem kultury, Ministerstvem zdravotnictví a ostatními poskytovateli podpory VaVaI. Návrhy projektů budou komplexně hodnoceny v souladu se zákonem o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací.

Pro hodnocení případných duplicit, návazností, komplementarit a synergií mezi různými již realizovanými projekty a návrhy projektů využije poskytovatel datové a analytické nástroje. Veřejné soutěže budou nastaveny a realizovány tak, aby nedocházelo k překryvům s ESIF, k tomu bude při přípravě veřejných soutěží probíhat spolupráce s relevantními řídicími orgány.

17. SROVNÁNÍ SOUČASNÉHO STAVU V ČESKÉ REPUBLICĚ A V ZAHRANIČÍ

V České republice je v letech 2012–2017 realizován TA ČR Program na podporu aplikovaného společenského výzkumu a experimentálního vývoje OMEGA, který je zacílen na posílení výzkumných aktivit v oblasti aplikovaných společenských věd. Program poskytuje 80 % podporu s celkovou alokací 309 mil. Kč z výdajů státního rozpočtu. Na tento program navazuje program ÉTA. Komplementárním k programu OMEGA je NAKI (Program aplikovaného výzkumu a vývoje národní a kulturní identity) Ministerstva kultury České republiky realizován v letech 2011–2017. NAKI je zaměřen na podporu národní a kulturní identity a poskytuje až 100 % výši podpory výlučně výzkumným organizacím s celkovou alokací 2,125 miliardy Kč z výdajů státního rozpočtu. Navazující je Program na podporu aplikovaného výzkumu a experimentálního vývoje národní a kulturní identity na léta 2016–2022 (NAKI II), který poskytuje rovněž až 100 % výši podpory výlučně výzkumným organizacím s celkovou alokací 2,856 miliardy Kč z výdajů státního rozpočtu.

TA ČR dokončila v roce 2015 průběžné hodnocení programu OMEGA. Toto hodnocení přineslo následující zjištění: tematické zaměření programu je široké a stále aktuální, ovšem nedostatečné v případě, že by měl řešit současná témata v kontextu tzv. příležitostí a výzev 21. století; výstupy aplikovaného výzkumu se zapojením společenských a humanitních věd mohou mít i jiný charakter, který v Metodice hodnocení a RIV definován není; program přispívá ke zvýšení výzkumné spolupráce nejčastěji mezi výzkumnými organizacemi a orgány veřejné správy, z toho nejčastěji s ministerstvy; program jen málo přispívá k zapojování podniků

a neziskového sektoru (zdravotnické, náboženské, kulturní organizace a instituce a subjekty neinstitucionálního charakteru, subjekty pečující o životní prostředí a sociální zařízení apod.) do výzkumných aktivit.

Tyto a další poznatky byly využity pro tvorbu programu ÉTA, takže se od programu OMEGA liší především v těchto oblastech: zaměření programu ÉTA reflektuje tzv. výzvy a příležitosti 21. století; program ÉTA umožňuje dosahování výstupů výzkumu typické pro společenské a humanitní obory; program ÉTA zvyšuje předpokládanou maximální délku řešení projektů na tři roky; program explicitně uvádí, že podpoří realizaci projektů, které jsou mezioborového nebo nadoborového charakteru; propojí výzkum technického a netechnického charakteru; umožní využití výstupů základního výzkumu k aplikacím.

Za účelem zahraničního srovnání byly jako referenční země vybrány ze starých zemí EU Velká Británie, Finsko, Německo a Rakousko; z nových zemí EU Estonsko; ze zemí mimo EU Norsko, a ze zemí mimo EU Kanada a Austrálie. Hlavní závěry rešerše zahraničních dobrých praxí přinášejí tyto poznatky:

Ve všech státech zmíněných v tomto podkladu je jasný záměr podporovat výzkum v oblasti společenských a humanitních věd, který bude mít pozitivní dopad na sociální realitu. Obecně lze konstatovat, že tematické zaměření podpory je mezioborové. Tvorba programů včetně formulace jejich zaměření probíhá ve všech zemích v širší konzultaci státní administrativy s vědeckou obcí a dalšími zainteresovanými subjekty. Rešerše dokládají, že to, co vyděluje aplikovaný výzkum společenských a humanitních věd od základního je především zadání, tedy spoludefinice cílů výzkumu ze strany budoucích uživatelů výstupů (aplikační sféry).

Ve srovnání s aplikovaným výzkumem přírodních a technických věd mají výsledky aplikovaného společenskovědního výzkumu poněkud jiný charakter. Výsledky mohou být velmi konkrétní (metoda, technologie, materiál, produkt – např. digitalizace archivu, datová infrastruktura, didaktická pomůcka, PC hra/trenažér, veřejná služba atd.) nebo mohou mít podobu elektronickou, kreativního obsahu, umění v jeho živé podobě (viz např. AHRC Spojeného království). I takové projekty jsou financovány v rámci účelové podpory výzkumu.

Australian Research Council (ARC) má poradenskou funkci v oblasti výzkumu (pro vládu), administruje grantové programy a zodpovídá za iniciativu "Excellence in Research for Australia" (ERA). ARC má tři hlavní programy a to Discovery, Linkage, a ERA. ERA je iniciativa, která se zabývá evaluacemi Australského výzkumu. V rámci společenských výzev považuje Německo mj. za důležité zabývat se výzvami a příležitostmi spojenými se stárnutím obyvatel nebo celospolečenskými změnami v souvislosti s nástupem tzv. Průmyslu 4.0. Spojené království

podporuje prostřednictvím Arts and Humanities Research Council (AHCR), Nesta (National Endowment for Science, Technology and the Arts) nebo Arts Councils výzkum, vývoj a inovace v oblastech např. oblasti ekonomického růstu, investic, veřejných služeb a kreativních odvětví, a to především v tématech jako: zapojení občanů do veřejných služeb; digitální umění a média; myšlení budoucnosti; inovace vládnutí; zdraví a stárnutí; investice do dopadů; inovační politika; nové modely inkluzivního ekonomického růstu; příležitosti pro mladé lidi. K dispozici jsou programy či fondy, jako např. Výzkum a vývoj pro digitalizaci v umění (Digital R&D Fund for the Arts), Fond pro dopady umění (Arts Impact Fund), Investice do dopadů (Nesta Impact Investments), Fond centra sociálních akcí pro inovace (Centre for Social Action Innovation Fund) aj.

Všechny země (zejména Velká Británie, Německo a Austrálie) disponují rozsáhlou infrastrukturou

pro využití uměleckého talentu, kreativity a technologických inovací:

- V institutech Fraunhoferovy společnosti lze najít několik interdisciplinárních podskupin (jako Fraunhofer Institute for Intelligent Analysis and Information Systems nebo Fraunhofer eGovernment Center, skupiny a instituty, které kombinují sociální vědy a přírodní vědy). Fraunhofer podporuje i projekty kombinující humanitní vědy a technické obory, například v projektu Research Alliance Cultural Heritage (použití moderních materiálů pro lepší zachování důležitých uměleckých děl).
- Podobně široké je i výzkumné spektrum 89 institutů a muzeí Leibnizovy asociace, které jsou zaměřeny na společenské, humanitní a hospodářské vědy až po přírodní vědy. Prioritou je základní výzkum orientovaný na praktickou aplikaci, z toho prostřednictvím osmi muzeí se statutem výzkumné organizace.
- Finnish Infrastructure Research Committee (jako součást Academy of Finland) vypracovává návrhy pro financování výzkumné infrastruktury jako podklad pro Finskou vládu. Tato komise také pracuje na tzv. roadmap for research infrastructures (dlouhodobý plán toho jaké nové infrastruktury se mají vytvořit a jaké se mají dále podporovat v nadcházejících 10–15 letech).
- National eResearch Collaboration Tools and Resources (NeCTAR) je veřejný projekt, který vytváří výzkumnou infrastrukturu, a to investicí do ICT. Tento projekt financuje stabilní servery, podporuje virtuální laboratoře a nástroje pro virtuální analýzu a výzkum. Součástí tohoto projektu je také virtuální laboratoř Humanities Networked Infrastructure (HuNI), v níž jsou přístupná všechna důležitá data pro humanitní výzkum

z Australského území (28 různých databází). Jedná se také o systém, který umožňuje několika týmům pracovat spolu ve virtuálním prostředí a také umožňuje sdílení výzkumu (při hledání dat a záznamů je možné vidět, na jaký výzkum již byla data použita).

- Research Council of Norway podporuje výzkum pomocí grantů univerzitám, ale tyto granty jsou specifické a vztahují se vždy na jeden konkrétní projekt. Granty jsou rozdělovány programem "Strategic Projects – University Colleges" a nemají specifické tematické vymezení, ale musí být v oblasti, ve které daná univerzita publikuje excelentní práci (záměr je budovat specializace univerzit a využívat tyto specializace pro výzkum).
- Rakouská Akademie Věd (Österreichische Akademie der Wissenschaften – ÖAW) podporuje tvorbu digitálních infrastruktur v oblasti humanitních a sociálních věd. Program go! digital má za úkol poskytnout podporu pěti projektům v období 2014 až 2016 na digitalizaci a vytváření digitálních databází. Druhý projekt "Digital Humanities: Langzeitprojekte zum kulturellen Erbe" je projekt který podporuje využívání digitalizace v oblasti humanitních a sociálních věd pro zatraktivnění Rakouska jak pro firmy, tak pro talentované výzkumné pracovníky. Tento projekt se také snaží spojit humanitní a sociální vědy s vědeckými postupy technologických a vědeckých databází (podpora výměny dobré praxe).